

ZYRA E RREGULLATORIT PËR ENERGJI
REGULATORNI URED ZA ENERGIJU
ENERGY REGULATORY OFFICE

Regulatorni ured za energiju

**Pravilnik za određivanje cena operatora prenosnog sistema i tržišnog operatora
(Pravilnik za cene OPS-a/TO-a)**

2011

SADRŽAJ

POGLAVLJE I	Opšti uslovi	4
Član 1	Svrha i oblast primene	4
Član 2	Definicije i tumačenja	4
POGLAVLJE II	Regulisanje prihoda OPS-a/TO-a	8
Član 3	Opšti principi	8
Član 4	Periodične revizije i regulativni periodi	9
Član 5	Redovna usklađivanja	9
Član 6	Vanredne revizije	10
POGLAVLJE III	Maksimalni dozvoljeni prihodi	11
Član 7	Osnovni principi	11
Član 8	Dozvoljeni operativni troškovi i troškovi održavanja	12
Član 9	Dozvoljena amortizacija	12
Član 10	Dozvoljeni prinos na kapital	12
Član 11	Dozvoljeni troškovi za pomoćne usluge	13
Član 12	Dozvoljeni troškovi gubitka	13
Član 13	Prenosivi troškovi naknade za licencu	14
Član 14	Isključeni troškovi	14
Član 15	Raspodela maksimalno dozvoljene prihode u naknade	15
Član 16	Smanjenje dozvoljenih prihoda	15
POGLAVLJE IV	TNUOS naknade	16
Član 17	Opšti principi	16
Član 18	Procedura za usvajanje TNUOS naknada	16
POGLAVLJE V	Naknade za operatora sistema	17
Član 19	Opšti principi	17
Član 20	Procedura za usvajanje naknada za operatora sistema	17
POGLAVLJE VI	Naknade za tržišnog operatora	18
Član 21	Opšti principi	18
Član 22	Procedura za usvajanje naknada za tržišnog operatora	18
POGLAVLJE VII	Takse priključka	19
Član 23	Opšti principi	19
Član 24	Procedura za usvajanje taksa za priključak	19
POGLAVLJE VIII	Dopunski porez za podržni plan obnovljive energije	21
Član 25	Opšti principi	21
POGLAVLJE IX	Prolazne i završne odredbe	22
Član 26	Službeni jezik	22
Član 27	Izmena	22
Član 28	Tumačenje	22

Član 29	Ukidanje	22
Član 30	Stupanje na snagu	23
Dodatak 1	Izračunavanje maksimalnih dozvoljenih prihoda	26
Dodatak 2	Osnova regulisanih sredstava	29
Dodatak 3	Ponderovan prosek troškova kapitala	32
Dodatak 4	Isključene usluge	34
Dodatak 5	Proces periodične revizije	36
Dodatak 6	Proces redovnih prilagođavanja	39
Dodatak 7	Proces vanredne revizije	40
Dodatak 8	Vanredni događaji	42
Dodatak 9	Dešavanja više sile	43
Dodatak 10	Prolazne odredbe	44

Odbor Regulatornog ureda za energiju, na osnovu ovlašćenja datom članom 8, stav 1, tačka 1.6, član 14, stav 2, tačka 2.16, član 25 i član 42, stav 1, Zakona o energetsom regulatoru Br. 03/L-185, tokom sednice održane 30.09.2011, odobrio je:

Pravilnik o određivanju cena operatora prenosnog sistema i tržišnog operatora (Pravila o cenama OPS-a/TO-a)

POGLAVLJE I

OPŠTI USLOVI

Član 1

Cilj i oblast primene

- 1 Ovo pravilo određuje:
  - 1.1 Osnovu za procenjivanje maksimalnih dozvoljenih prihoda koje operator prenosnog sistema (OPS) može zaraditi tokom jedne relevantne godine, kako bi pokrio razumne troškove razvoja, delovanja i održavanja prenosnog sistema koji treba biti na raspolaganju korisnicima sistema u skladu sa Zakonom o energetsom regulatoru;
  - 1.2 Osnovu po kojoj se određuje o maksimalnim dozvoljenim prihodima koji se mogu zaraditi od tržišnog operatora ("TO") tokom svake relevantne godine, kako bi TO pokrio razumne troškove delovanja i održavanja tržišta električne energije, u skladu sa Zakonom o energetsom regulatoru;
  - 1.3 Proces na osnovu kojeg će maksimalni dozvoljeni prihodi biti revidirani i periodično redefinisani; i
  - 1.4 Proces na osnovu kog se određuju takse za troškove priključka i naknada za korišćenje prenosne mreže (TNUOS), naknade operatora sistema i naknade tržišnog operatora, od kojih će se prikupiti maksimalni dozvoljeni prihodi.

Član 2

Definicije i tumačenja

- 1 Sledeći izrazi upotrebljeni u ovom pravilniku imaju sledeće značenje:
  - 1.1 "Tekući regulisani prihodi" podrazumeva prihode koje pokriva OPS putem naknada za izvršenje usluga prenosnog sistema i tržišnog operatora, kao i sve ostale prihode određene od strane regulatora a koji se mere na osnovu obračunskog toka;

- 1.2 “Pomoćne usluge” podrazumeva potrebne usluge za održavanje usluga prenosnog sistema, kako bi prenosni sistem održivo funkcionisao;
- 1.3 “Odobreni plan ulaganja” podrazumeva program kapitalnih projekata za regulativni period koji se odobrava od strane RUE-a u sklopu periodične revizije;
- 1.4 “Radnim danom” se naziva svaki radni dan tokom nedelje, kao što je i određeno zakonima Kosova;
- 1.5 “Taksa za priključak” podrazumeva taksu koja se primenjuje od strane OPS-a za priključenje potrošača na prenosni sistem;
- 1.6 “Ekonomski životni vek” podrazumeva životni vek sredstva koji se koristi za obračun dozvoljene amortizacije iz osnove regulisanih sredstava;
- 1.7 “Faktor efikasnosti” podrazumeva faktor efikasnosti koji se definiše tokom periodičnih revizija i koji se primenjuje tokom redovnih usklađivanja kako bi se odredili dozvoljeni troškovi delovanja i održavanja za OPS/TO;
- 1.8 “EURIBOR” podrazumeva stopu isporuke za evro od strane Evropske bankarske federacije za tromesečni period, koja se pojavljuje za određenu uslugu “Reuters” u 11:00 (prema centralnom evropskom vremenu), ili, u slučaju da “Reuters” ne nastavlja sa ponudom ovih informacija, bilo koja druga usluga sa kojom se slažu OPS/TO i regulator. Kako bi se izbeglo dvoumljenje, ovo će biti godišnja stopa;
- 1.9 “Isključene usluge” podrazumeva usluge pružene od strane OPS/TO u sklopu svojih licenciranih aktivnosti, troškovi koji se pokrivaju van maksimalnih dozvoljenih prihoda i koji obuhvataju, ali nisu ograničene samo na, izvršenje priključka u distributivnom sistemu, prenos ili pružanje usluga na osnovu zahteva treće specifične stranke;
- 1.10 “Vanredno prilagođavanje” ima značenje dato u dodatku 7;
- 1.11 “Vanredni događaj” ima značenje dato u dodatku 8;
- 1.12 “Vanredna revizija” ima značenje dato u članu 6;
- 1.13 “Viša sila” ima značenje dato u dodatku 9;
- 1.14 “Taksa za licencu” podrazumeva iznos naplate na osnovu člana 7 poreskog izveštaja, koji se izdaje od strane regulatora i koji se povremeno može ažurirati;
- 1.15 “Dozvoljeni gubici” ima značenje dato u članu 12, stav 3;
- 1.16 “Faktor izdvajanja gubitka” ima značenje dato u članu 12, stav 4;
- 1.17 “Tržišni operator” ili “TO” podrazumeva nosioca licence za tržišnog operatora;

- 1.18 “Usluge rada tržišta” podrazumeva usluge za koje je nosioc licence OPS-a ovlašćen od strane regulatora da iste pruža na osnovu uslova licence za rad tržišta;
- 1.19 “Naknade za tržišnog operatora” ili “Naknade TO” podrazumeva naknade koje su primenjene od strane TO-a za izvršenje usluga tržišnog operatora;
- 1.20 “Prag materijalnosti” ima značenje dato u dodatku 7;
- 1.21 “Maksimalni dozvoljeni prihodi ” ili “MDP” podrazumevaju maksimalne prihode koji se mogu pokriti u toku jedne relevantne godine od strane OPS/TO putem TNUOS naknada, naknada za upravljanje sistema i naknada za rad tržišta, koji se određuju na osnovu formula dodatka 1 ovog pravilnika;
- 1.22 “Maksimalni zahtev prenosivog sistema” podrazumeva maksimalni zahtev električne energije tokom jedne godine (u MW) meren na ulaznim tačkama prenosnog sistema OPS-a;
- 1.23 “Meren” podrazumeva svaku merenu količinu električne energije, uključujući i merenja aktivne energije, reaktivne energije i jačinu, u skladu sa uređajem merenja instaliranim na osnovu koda merenja;
- 1.24 “Trenutna neto vrednost” podrazumeva metodu amortizacije budućih tokova gotovine;
- 1.25 “Upotreba mrežnog sistema” podrazumeva upotrebu prenosivog sistema OPS-a za prenos električne energije od ulazne tačke u sistemu pa sve do tačke snabdevanja na veliko za Kosovskih potrošača;
- 1.26 “Faktor profilizacije” podrazumeva faktor koji je definisan tokom periodične revizije i koji je primenjen u redovnim usklađivanjima za dozvoljene troškove delovanja i troškove održavanja, amortizacije i prinosa na kapital i određuje se onako kako je i opisano u članu 16;
- 1.27 “Predlog” ima značenje dato u dodatku 5, stav 4;
- 1.28 “Privremena procena” ima značenje dato u dodatku 5, stav 8;
- 1.29 “Javni snabdevač električne energije” ili “JSEE” podrazumeva nosioca licence za javno snabdevanje;
- 1.30 “Periodična revizija” podrazumeva reviziju maksimalno dozvoljenih prihoda OPS/TO-a od strane regulatora za naredni regulativni period;
- 1.31 “Redovna usklađivanja” podrazumeva mehaničko usklađivanje maksimalnih dozvoljenih prihoda koje se vrši pri kraju svake relevantne godine;

- 1.32 “Regulisane naplatne jedinice” podrazumevaju iznos električne enrgije koji se naplaćuje Kosovskim potrošačima u odnosu sa jedinicama koje se snabdevaju iz prenosnog sistema;
- 1.33 “Regulisane prenosne jedinice” podrazumevaju iznos električne energije prenete putem prenosnog sistema za Kosovske potrošače tokom jedne relevantne godine, merenog na izlaznim tačkama prenosnog sistema (ili, u slučajevima kada ne postoji uređaj za merenje, uzračunavanje se vrši u skladu sa poznatim inženjerskim praksama);
- 1.34 “Regulator” podrazumeva Regulatorni ured za energiju;
- 1.35 “Osnova regulisanih sredstava” ima značenje dato u dodatku 2;
- 1.36 “Regulativni period” ima značenje dato u članu 4, stav 3;
- 1.37 “Relevantna godina” podrazumeva period od 12 meseci između redovnih usklađivanja;
- 1.38 “Fond za obnovljivu energiju” podrazumeva fond koji je stvoren i kojim upravlja tržišni operator u skladu sa pravilom za održavanje električne energije za koju se izdaje potvrda porekla onako kako je objavljeno od strane regulatora, u čije ime je otvoren zaseban bankarski račun;
- 1.39 “Dopunski porez šeme podrške za obnovljivu energiju” podrazumeva dopunski porez koji se određuje od strane regulatora u skladu sa objavljenim pravilnikom za podršku električne energije za koju je izdata potvrda porekla, a koja se povremeno ažurira;
- 1.40 “Principi prenosnih naknada” podrazumeva izveštaj izdat od strane regulatora sa kojim metodologije OPS-a trebaju biti usklađene kako bi se odredile naknade TNUOS-a i priključnih taksi;
- 1.41 “Izveštaj o finansijskom uticaju” ima značenje dato u dodatku 7;
- 1.42 “Naknade operatora sistema” ili “Naknade OS” podrazumeva naknade koje se primenjuju od strane OPS-a za pružanje usluga operatora sistema;
- 1.43 “Usluge rada sistema” podrazumeva usluge za koje nosioc licence za OPS poseduje ovlašćenje za pružanje istih na osnovu uslova licence za rad sistema datog od strane regulatora;
- 1.44 “Naknade TNUOS” podrazumevaju naknade koje se primenjuju od strane OPS-a za pružanje usluga za korišćenje mrežnog sistema;
- 1.45 “Gubici prenosa” podrazumeva total izgubljene energije u prenosnom sistemu kojim upravlja OPS i sadrži se od (1) tehničkih gubitka kao što je određeno iz inženjerskih procena i (2) komercijalni gubici koji se definišu kao energija koja ulazi u prenosni sistem minus tehnički gubici minus energija koja se naplaćuje potrošačima;

- 1.46 “Operator prenosnog sistema” ili “OPS” podrazumeva nosioca licence za operatora prenosnog sistema;
  - 1.47 “Usluge prenosnog sistema” podrazumeva usluge za koje je nosioc licence OPS-a ovlašćen da ih pruža na osnovu uslova licence rada sistema datog od strane regulatora, uključujući i usluge operatora sistema i usluge korišćenja sistema;
  - 1.48 “OPS/TO” podrazumeva OPS i TO koji se smatraju kao zasebne jedinice;
  - 1.49 “Jedinica prenesene energije” podrazumeva jedan MWh;
  - 1.50 “Ponderovan prosek troškova kapitala” ima značenje dato u dodatku 3;
- 2 Ostali izrazi ovog pravilnika će imati smisao koji je istim dat u Zakonu energetskeg regulatora, Zakona za električnu energiju ili u Zakonu za energiju.

POGLAVLJE II   REGULISANJE PRIHODA OPS/TO

Član 3

Opšti principi

1. OPS/TO će odrediti naknade TNUOS-a (poglavlje IV), naknade sistemnog operatora (poglavlje V) kao i naknade tržišnog operatora (poglavlje VI), kako bi svake relevantne godine, prihodi za koje se očekuje da se prikupe iz ovih naknada, bili podjednaki sa maksimalno dozvoljenih prihodima (poglavlje III) odobrenih od strane regulatora.
2. Maksimalni dozvoljeni prihodi biće određeni na sledeći način:
  - 2.1 Maksimalni dozvoljeni prihodi biće određeni tokom periodičnih revizija (član 4);
  - 2.2 Pre završetka svake relevantne godine, primeniće se redovno usklađenje (član 5) koje obuhvata i mehanička usklađenja na dozvoljene maksimalne prihode kako bi se odrazila promena na troškove koji se smatraju da su van kontrole OPS/TO-a; i
  - 2.3 Vanredna revizija (član 6), koji obuhvataju prilagođavanja na dozvoljene maksimalne prihode kao rezultat materijalnih izmena na troškove i/ili na prihode OPS/TO-a izazvanih nekim vanrednim događajem, biće urađeni po potrebi.
3. Maksimalni dozvoljeni prihodi biće raspodeljeni između naknada TNUOS-a, naknada operatora sistema i naknada tržišnog operatora, kako bi se odredile ove naknade (član 15).

Član 4

Periodična revizija i regulativni periodi

1. Maksimalni dozvoljeni prihodi za OPS/TO za regulativni period, biće određeni tokom periodičnih revizija;
2. Periodična revizija biće održana pre svakog regulativnog perioda;
3. Svaki regulativni period će trajati 5 godina, osim:
  - 3.1 Tokom tranzitnog perioda datog u dodatku 10; i
  - 3.2 U slučaju recipročnog sporazuma između OPS/TO-a i regulatora, regulativni period se može skratiti ili produžiti.
4. Formule za izračunavanje maksimalno dozvoljenih prihoda za periodične revizije su date u dodatku 1.
5. Postupak ostvarenja periodičnih revizija je dat u dodatku 5.

Član 5

Redovna prilagođavanja

- 1 Tokom redovnih prilagođavanja računaće se i dozvoljene izmene maksimalno dozvoljenih prihoda.
- 2 Redovna usklađivanja će biti urađena pre svake relevantne godine.
- 3 Izmena maksimalno dozvoljenih prihoda tokom svakog redovnog usklađivanja se treba izračunati na osnovu:
  - 3.1 Indeksiranja dozvoljenih troškova rada i održavanja uzimajući u obzir očekivane ispravke putem faktora efikasnosti;
  - 3.2 Indeksiranja dozvoljenih troškova rada i održavanja (nakon primene faktora efikasnosti), dozvoljene amortizacije i dozvoljenog prinosa na kapital sa inflacijom;
  - 3.3 Ažurirana predviđanja za dozvoljene troškove pomoćnih usluga i dozvoljene troškove gubitka, kao i takse licence;
  - 3.4 Nedovoljno pokrivanje ili preko pokrivanje dozvoljenih troškova gubitka u trenutnoj relevantnoj godini (koja je sada već završena), koji mogu uslediti kao posledica izmene predviđenih i ostvarenih zapremina prenete električne energije i cena energije na veliko, sa mogućnošću podele takvog nadovoljnog ili preko pokrivanja između OPS-a i korisnika prenosivog sistema; i

- 3.5 Nedovoljeno pokrivanje ili preko pokrivanje maksimalno dozvoljenih prihoda tokom trenutne odgovarajuće godine, zbog razlika između predviđenog i trenutnog prenosa električne energije u njegovom porastu i/ili razlika između predviđenog maksimalnog zahteva i onog ostvarenog.
- 4 Formule za izračunavanje maksimalnih dozvoljenih prihoda tokom redovnih usklađivanja su date u dodatku 1.
- 5 Proces ostvarivanja redovnih usklađenja je dat u dodatku 6.

Član 6

Vanredna revizija

- 1 Vanredne revizije se prouzrokuju vanrednim događajima, kao što je i definisano u dodatku 8.
- 2 Tokom vanrednih revizija računaće se i uticaj vanrednog događaja na maksimalne dozvoljene prihode za preostali deo regulativnog perioda. Ako je uticaj veći nego prag materijalnosti, onda će se uraditi vanredno prilagođavanje na maksimalno dozvoljene troškove. Prag materijalnosti će iznositi 5% prihoda, osim u slučajevima kada se odluči drugačije u periodičnim revizijama i u zajedničkom sporazumu između OPS/TO- i regulatora.
- 3 Izračunavanje uticaja na dozvoljene maksimalne prihode i vanrednog usklađivanja ne treba uzeti u obzir faktore na koje vanredni događaj ne utiče direktno.
- 4 Regulator će uzeti u obzir stalne uticaje vanrednih događaja (oni koji prolaze prag materijalnosti) u budućim periodičnim revizijama.
- 5 Postupak za ostvarenje vanrednih revizija je dat u dodatku 7.

POGLAVLJE III MAKSIMALNI DOZVOLJENI PRIHODI

Član 7

Osnovni principi

1. Maksimalno dozvoljeni prihodi će biti određeni na nivo koji OPS/TO-u omogućava pokrivanje razumnih troškova za pružanje usluga prenosivog sistema i tržišnog rada, u toj meri da se ovi troškovi obrazlože i pažljivo procene.
2. Razumni troškovi OPS/TO-a obuhvataju:
  - 2.1. Dozvoljene operativne troškove i troškove održavanja (član 8), koji će se uskladiti kako bi se inflacija i faktor efikasnosti uzeli u obzir tokom redovnih prilagođavanja;
  - 2.2. Dozvoljena amortizacija (član 9), koja će biti prilagođena kako bi se odrazila inflacija tokom redovnih prilagođavanja;
  - 2.3. Dozvoljeni prinos na kapital (član 10), koji će biti prilagođen kako bi se odrazila inflacija u toku redovnih prilagođavanja;
  - 2.4. Dozvoljeni troškovi pomoćnih usluga (član 11), koji će se preneti na potpun način tokom redovnih prilagođavanja;
  - 2.5. Dozvoljeni troškovi gubitka (član 12), koji su zasnovani na dozvoljenom nivou gubitka i koji će se preneti tokom redovnih prilagođavanja osnovano na zasebnom faktoru gubitka;
  - 2.6. Taksa licenci (član 13), biće preneti na potpun način tokom redovnih prilagođavanja; i
  - 2.7. Troškovi dužnosti javnih (opštinskih) usluga, koji se ne pokrivaju nekim drugim mehanizmom.
3. Tokom određivanja dozvoljenih troškova, regulator će se odnositi, ali ne i ograničiti na:
  - 3.1. Postojeće informacije prethodnih perioda za zapremine, troškove i kvalitet usluga OPS/TO-a;
  - 3.2. Predviđanje u vezi zapremine, troškova i kvaliteta usluga OPS/TO-a;
  - 3.3. Upoređenja sa sličnim kompanijama na Kosovu i drugim zemljama u Evropi, uzimajući u obzir sličnosti između industrije električne energije u tim zemljama i na Kosovu; i

- 3.4 Upoređenja sa troškovima sličnih aktivnosti na Kosovu i ostalim zemljama u Evropi, uzimajući u obzir sličnosti između industrije električne energije u tim zemljama i na Kosovu.
- 4 U slučajevima kada OPS/TO prihvati prihode od mehanizma kompenzacije između OPS-a u regiji, ovi prihodi će se odbiti od maksimalno dozvoljenih prihoda.

Član 8

Dozvoljeni operativni troškovi i troškovi održavanja

- 1 Pri predavanju procena fiksnih troškova i ostalih troškova rada i održavanja, za koje se traži da se pokriju maksimalno dozvoljenim prihodima za naredni regulativni period, OPS/TO treba tražiti pokrivanje samo onih troškova koji na razumni način mogu biti pripisani nosiocima licenci OPS/TO-a.
- 2 Dozvoljeni operativni troškovi i troškovi održavanja će obuhvatiti samo komponente ili elemente troškova preduzeća (neke kompanije ili ogranka kompanije) koji se na razuman način mogu pripisati nosiocima licenci OPS/TO-a, koristeći normalne i uobičajene prakse računovodstva.
- 3 Tokom svakog regulativnog prilagođavanja, faktor efikasnosti će biti primenjen kod dozvoljenih operativnih troškova kao i troškova održavanja, na osnovu formule date u dodatku 1.
- 4 Regulator će odrediti faktor efikasnosti tokom periodičnih revizija, osnovano na očekivanoj godišnjoj ispravci efikasnosti operativnih troškova i troškova održavanja OPS/TO-a. Svi dobici efikasnosti će biti prikupljeni u faktor efikasnosti i neće se računati kao dupli u predviđanjima operativnih troškova i troškova održavanja.
- 5 U određivanju faktora efikasnosti, regulator će se odnositi ali ne i ograničiti od strane faktora naglašanih u stavu 3 člana 7.

Član 9

Dozvoljena amortizacija

- 1 Troškovi amortizacije će se računati na linearan način kao funkcije ekonomskog trajanja i osnove regulisanih sredstava za različite kategorije sredstava, kao što je opisano u dodatku 2.

Član 10

Dozvoljeni prinos na kapital

- 1 Dozvoljeni prinos na kapital će se računati kao funkcija regulisanih osnovnih sredstava i ponderisanog proseka troškova kapitala, kao što je i opisano u dodatku 2 i dodatku 3.

- 2 Dozvoljeni prinos na kapital će se računati na osnovu vrednosti regulisanih osnovnih sredstava između svake odgovarajuće godine (kao prosek vrednosti otvaranja i vrednosti zatvaranja regulisanih osnovnih sredstava).
- 3 OPS/TO neće pridobiti dozvoljeni prinos za sredstva finansirana iz kapitalnih grantova.

Član 11

Dozvoljeni troškovi pomoćnih usluga

- 1 Dozvoljeni troškovi pomoćnih usluga za narednu odgovarajuću godinu biće predloženi od strane OPS/OT-a tokom periodičnih revizija i redovnih prilagođavanja koristeći predviđanje potrebne kupovine usluga OPS/TO u narednoj odgovarajućoj godini kao i cene predviđene za tu kupovinu.
- 2 Predviđanje ovih potrebnih kupovina i cena biće podržane potrebnim dokazima, obuhvatajući i sporazume za pomoćne usluge u kojima se možda nalazi i OPS/TO.
- 3 Regulator će nakon procenjivanja predstavljenih dokaza o potrebi i troškovima ovih usluga odrediti dozvoljene troškove za pomoćne usluge, uzimajući u obzir gore navedene predloge. Tokom ove procene, RUE će razmotriti da li su ove pomoćne usluge prošle kroz konkurentnu nabavku ili će u obzir uzeti neki drugi dokaz koji se može obezbediti kako bi se pokazalo da je nabavka ovih usluga izvršena na ekonomskoj osnovi.

Član 12

Dozvoljeni troškovi gubitka

- 1 Dozvoljeni trošak gubitka biće predviđeni trošak gubitka koji će se pokriti od JSEE-a i od strane OPS-a kako bi se nadoknadili gubici prenosnog sistema, i računace se koristeći dozvoljeni nivo gubitka koji će se odrediti tokom periodičnih revizija.
- 2 Maksimalni dozvoljeni prihodi će bit prilagođeni kako bi odrazili izmene u dozvoljenom trošku gubitka tokom redovnih usklađivanja na osnovu formula datih u dodatku 1. ovo prilagođavanje će:
  - 2.1 Vratiti nedovoljnu pokrivenost ili nad-pokrivenost dozvoljenih troškova gubitka tokom odgovarajuće godine, gde god isti bili prouzrokovani iz nekih drugih razloga neuspeha dozvoljenog nivoa gubitka;
  - 2.2 Podeliti izmene koje se određuju tokom periodičnih revizija između dozvoljenih troškova gubitka i ostvarenih troškova gubitka tokom jedne odgovarajuće godine; i
  - 2.3 Ažurira predviđene dozvoljene troškove gubitka za sledeću odgovarajuću godinu, osnovano na predviđanju energetskih troškova JSEE-a na veliko.
- 3 Tokom određivanja dozvoljenog nivoa gubitka, regulator će uzeti u obzir:

- 3.1 Ostvareni nivo gubitka u prenosu za kasniji završeni period od 12 uzastopnih meseci za koje postoje tačni podaci;
  - 3.2 Očekivanja smanjenja gubitka tokom regulativnog perioda koja se mogu desiti kao posledica usvojenog plana ulaganja; i
  - 3.3 Nivo prenosnih gubitka u uporedivim prenosnim sistemima u ostalim zemljama Evrope, uzimajući u obzir sličnosti između industrije električne energije sa tim zemljama i Kosovom.
- 4 Dozvoljeni nivo gubitka i zasebni faktor gubitka trebaju biti dovoljni da nateraju OPS da isti umanjí prenosne gubitke, kako ne bi odredili troškove te vrste koji bi ugrozili finansijsku poziciju OPS-a.
  - 5 Metodologija, upotrebljena za merenje ostvarenog nivoa prenosnih gubitka, se može revidirati na osnovu jednog zajedničkog sporazuma između regulatora i OPS-a. U ovakvim slučajevima, nivo dozvoljenih gubitka će biti prilagođen kako bi bio u skladu sa revidiranom metodologijom, kako bi apsolutni nivo smanjenja gubitka (izražen u procentu) ostao nepromenjen tokom regulativnog perioda.

Član 13

Prenosivi troškovi takse za licencu

- 1 OPS/TO će snositi ukupne troškove takse licence tokom svakog redovnog usklađivanja.

Član 14

Isključeni troškovi

- 1 Maksimalni dozvoljeni troškovi neće pokrivati troškove pružanja usluga (uključujući pružanje električnih linija i električnih postrojenja) koje se smatraju kao isključene usluge na osnovu dodatka 4, uključujući:
  - 1.1 Usluge od kojih neka treća stranka koja zahteva usluge pridobija na poseban način; i
  - 1.2 Slučajeve kada se usluga plaća iz ostalih naknada koje ne obuhvataju naknade za korišćenje prenosnog sistema.
- 2 Troškovi izvršenja isključenih usluga biće pokriveni od strane OPS/TO-a u skladu sa dodatkom 4.

Član 15

Raspodela maksimalno dozvoljenih prihoda u naknadama

- 1 Maksimalno dozvoljeni prihodi se u toku svake odgovarajuće godine raspodeljuju na prihode koji se mogu pokriti naknadama TNUOS-a, naknada za operatora sistema i od njih za tržišnog operatora kao sledeće:
  - 1.1 Troškovi za rad sistema, uključujući i dozvoljene troškove gubitka, se pokrivaju iz naknada za operatora sistema. OPS/TO će izraditi metodologiju kako bi naveli kako će se ovi troškovi dodeliti operatoru sistema;
  - 1.2 Troškovi za tržišni rad biće pokriveni iz naknada za rad tržišta. OPS/TO će izraditi metodologiju kako bi naveli kako će se ovi troškovi dodeliti operatoru tržišta; i
  - 1.3 Svi preostali dozvoljeni troškovi, koji se inače ne pokrivaju putem 1.1 i 1.2, biće pokriveni naknadama TNUOS-a.

Član 16

Smanjenje dozvoljenih prihoda

- 1 Tokom periodičnih revizija, regulator će umanjiti povratak dozvoljene amortizacije i dozvoljeni prinos na kapital, kako bi ostali stalni tokom svake odgovarajuće godine regulativnog perioda. Ovo smanjenje će se postići tako što će se osigurati da trenutna neto vrednost amortizacije i prinos na umanjen i neumanjen kapital (tokom regulativnog perioda) budu podjednaki, koristeći ponderisan prosek kapitalnog troška kao diskontna stopa.
- 2 Regulator takođe može prilagoditi profile dozvoljenih maksimalnih prihoda regulativnog perioda tokom periodičnih revizija, kako bi umanjio značajne neposredne izmene između poslednje godine trenutnog regulativnog perioda i prve godine budućeg regulativnog perioda. Regulator će takođe posvetiti posebnu pažnju uticaju da svaka profilizacija poseduje tok gotovine OPS/TO-a i njene sposobnosti da pruži usluge sistemne mreže i usluge tržišnog operatora.
- 3 Ova dodatna profilizacija će biti urađena primenom faktora profilizacije, koji može da se menja svake odgovarajuće godine regulativnog perioda. U određivanju faktora profilizacije periodične revizije, regulator će osigurati da trenutna neto vrednost predviđenih maksimalnih dozvoljenih prihoda (tokom regulativnog perioda) ostane nepromenjena, koristeći ponderisan prosek troška kapitala kao diskontna stopa.

POGLAVLJE IV NAKNADA TNUOS

Član 17

Opšti principi

- 1 OPS/TO će odrediti naknade TNUOS, kako bi:
  - 1.1 OPS/TO pokrili dozvoljene prihode koji se ne pokrivaju drugim naknadama; i
  - 1.2 Da naknade TNUOS budu u skladu sa metodologijom sastavljene od strane OPS/TO-a i usvojene od strane regulatora. Metodologija treba biti u skladu sa Principima prenosnih naknada izdatih od strane regulatora.

Član 18

Postupak za usvajanje naknada TNUOS

- 1 OPS/TO će regulatoru na usvajanje podneti metodologiju za naknade TNUOS-a i prateće revizije najmanje 30 radnih dana od predloženog datuma stupanja na snagu.
- 2 Metodologija ili revizija metodologije neće stupiti na snagu sve dok se ista ne usvoji od strane regulatora.
- 1 OPS/TO ima pravo da odredi naknade TNUOS-a na osnovu zahteva člana 17.

POGLAVLJE V NAKNADE ZA OPERATORA SISTEMA

Član 19

Opšti principi

- 1 OPS/TO će odrediti naknade za operatora sistema, kako bi:
  - 1.1 OPS/TO pokrili troškove operatora sistema za izvršenje usluga operatora sistema, kako je i ovlašćeno licencom OPS-a;
  - 1.2 Dozvoljeni troškovi gubitka će biti uključeni u troškove operatora sistema i biće pokriveni iz troškova operatora sistema; i
  - 1.3 Naknade operatora sistema biće u skladu sa metodologijom pripremljene od strane OPS/TO-a i usvojene od strane regulatora. Metodologija treba da navede kako raspodeliti troškove u funkciji operatora sistema i kako ove troškove pokriti iz naknada. Metodologija treba biti u skladu sa principima prenosnih naknada izdatih od strane regulatora.

Član 20

Postupak za usvajanje naknada za operatora sistema

- 1 OPS/TO će regulatoru na usvajanje podneti metodologiju naknada operatora sistema i prateće revizije najmanje 30 radnih dana pre predloženog stupanja na snagu.
- 2 Metodologija ili revizija metodologije neće biti efektivna dok se ista ne usvoji od strane regulatora.
- 3 OPS/TO ima pravo da odredi naknade operatora sistema na osnovu zahteva iz člana 19.

POGLAVLJE VI NAKNADE ZA TRŽIŠNOG OPERATORA

Član 21

Opšti principi

- 1 OPS/TO će odrediti naknade za tržišnog operatora, kako bi:
  - 1.1 OPS/TO pokrio troškove tržišnog operatora za izvršenje usluga kao što se i ovlašćuje licencom tržišnog operatora; i
  - 1.2 Naknade za tržišnog operatora bile u skladu da metodologijom pripremljene od strane OPS/TO i usvojene od strane regulatora. Metodologija treba naglasiti kako raspodeliti troškove u funkciji tržišnog operatora i kako će ovi troškovi biti pokriveni iz naknada. Metodologija treba biti u skladu sa principima prenosnih naknada izdatih od strane regulatora.

Član 22

Postupak za usvajanje naknada tržišnog operatora

- 1 OPS/TO će regulatoru na usvajanje podneti metodologiju i prateće revizije za naknade tržišnog operatora najmanje 30 radnih dana pre predloženog datuma stupanja na snagu.
- 2 Metodologija ili revizija metodologije neće biti efektivna dok se ista ne usvoji od strane regulatora.
- 3 OPS/TO ima pravo da proceni naknade tržišnog operatora na osnovu člana 21.

POGLAVLJE VII TAKSE PRIKLJUČKA

Član 23

Opšti principi

- 1 OPS/TO će odrediti takse priključka, kako bi:
  - 1.1 OPS/TO će pokriti troškove priključka koji se ne pokrivaju iz ostalih naknada; i
  - 1.2 Takse priključka biće u skladu sa metodologijom pripremljena od strane OPS/TO i usvojena od strane regulatora. Metodologija treba biti u skladu sa principima prenosnih naknada izdatih od strane regulatora.
- 2 Troškovi priključka će obuhvatiti:
  - 2.1 Troškove radova koji se tiču inсталacije električnih postrojenja, linija, uređaja za merenje, kao i ostalih uređaja koji se koriste za izgradnju ili izmenu nekog priključka neke tačke električne energije ili potrošača, pošto se ovi troškovi ne pokrivaju od strane TNUOS naknada;
  - 2.2 Troškove uklanjanja električnih postrojenja, linija, uređaja za merenje ili drugih uređaja za isključenje neke tačke električne energije ili potrošača iz prenosnog sistema;
  - 2.3 Razumnu stopu prinosa na kapital koji se predstavljaju ovim troškovima; i
  - 2.4 Troškove održavanja električnih postrojenja, linija uređaja merenja i ostalih uređaja koji se inače ne pokrivaju iz TNUOS naknada.
- 3 Prihodi iz naknada za priključak se uključuju u prihode iz isključenih usluga kao što je i definisano u dodatku 4.
- 4 Granica između onih troškova koji se pokrivaju iz taksi priključka, troškova koji se pokrivaju iz TNUOS naknada, troškova koji se pokrivaju iz naknada operatora sistema i troškova koji se pokrivaju iz naknada tržišnog operatora ili ostali troškovi biće definisani u metodologiji za određivanje taksi priključka.

Član 24

Postupak za usvajanje taksi za priključak

- 1 OPS/TO će regulatoru na usvajanje podneti metodologiju taksi za priključak kao i prateće revizije najmanje 30 radnih dana pre datuma predloženog za stupanje na snagu.

- 2 Metodologija ili revizija metodologije neće biti efektivna sve dok se ista ne usvoji od strane regulatora.
- 3 OPS/TO ima pravo da odredi takse priključka na osnovu zahteva u članu 23.
- 4 Stranke koje se budu priključile na prenosni sistem imaju pravo da regulatoru podnesu žalbu u vezi taksi priključka, kao što se i određuje važećim zakonodavstvom.

POGLAVLJE VIII DOPUNSKI POREZ ZA PODRŽNI PLAN OBNOVLJIVE ENERGIJE

Član 25

Opšti principi

- 1 OPS/TO će pokriti dopunske poreze podržnog plana obnovljive energije od korisnika prenosnog sistema.
- 2 Podržni plan obnovljive energije biće zasebno zabeležen u računima izdatih od strane OPS/TO-a.
- 3 Ukupna prikupljena vrednost prihoda, biće raspodeljena na račun fonda obnovljive energije i nijedan prikupljeni deo ili iznos se ne može preneti od strane OPS/TO-a.

POGLAVLJE IX   PROLAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 26

Službeni jezik

Ovaj pravilnik je izdat na Albanskom jeziku i biće preveden na Srpskom i Engleskom jeziku. U slučaju neslaganja među verzijama, verzija na Albanskom jeziku će nadvladati.

Član 27

Izmene

1. RUE čuva pravo da izmeni svaku odredbu ovog pravilnika.
2. Procedure za izmenu ovog pravilnika biće iste kao i za njegovo usvajanje.

Član 28

Tumačenje

U slučaju nejasnoća u vezi odredbi ovog pravilnika, odbor će izdati dodatna objašnjenja.

Član 29

Opozivanje

Ovaj pravilnik opoziva "Pravilnik o principima obračuna tarifa u sektoru električne energije (pravilnik cena)" i "Metodologiju tarifa za sektor električne energije", usvojenih 15 decembra 2005 godine, kao i revizije izvršene 29 novembra 2006 godine u Metodologiji tarifa, izdatih na osnovu Zakona o energetsom regulatoru Br. 2004/9.

Član 30

Stupanje na snagu

Ovaj pravilnik stupa na snagu dana kada je usvojen od strane odbora RUE-a i isti će biti objavljen na službenoj elektronskoj stranici RUE-a.

Odbor RUE-a:

Dr. Ali Hamiti, predsedavajući

Përparim Kabashi, član

Blerim Koci, član

DODATAK 1 IZRAČUNAVANJE MAKSIMALNIH DOZVOLJENIH PRIHODA

- 1 Ovaj dodatak predstavlja formule za izračunavanje maksimalnih dozvoljenih prihoda za OPS/TO. Ovaj dodatak takođe dopunjuje i objašnjava primenu principa datih u glavnom delu ovog pravilnika.
- 2 Maksimalni dozvoljeni prihodi (MART) biće obračunati tokom periodičnih revizija i redovnih usklađivanja na osnovu sledeće formule:

$$MAR_t = OPMC_t + DEPC_t + - RTNC_t + ASVC_t + LSSC_t + LICC_t - ITCR + KREV_t$$

Gde je:

MAR_t	Maksimalni dozvoljeni prihodi u odgovarajućoj godini t ("Maximum Allowed Revenues in Relevant Year t")
$OPMC_t$	Operativni troškovi i troškovi održavanja u odgovarajućoj godini t ("is allowed operating and maintenance costs in Relevant Year t")
$DEPC_t$	Dozvoljena amortizacija u odgovarajućoj godini t ("is allowed depreciation in Relevant Year t")
$RTNC_t$	Povratak troškova na dozvoljeni kapital u odgovarajućoj godini t ("is allowed return on capital in Relevant Year t")
$ASVC_t$	Dozvoljeni troškovi za pomoćne usluge u odgovarajućoj godini t ("is allowed cost of ancillary services in Relevant Year t")
$LSSC_t$	Dozvoljeni trošak gubitka u odgovarajućoj godini t ("is allowed cost of losses in Relevant Year t")
$LICC_t$	Troškovi takse za licenu u odgovarajućoj godini t ("is the Licence Fee in Relevant Year t")
$ITCR_t$	Neto prihodi OPS/TO-a u okviru inter-OPS kompenzacionog mehanizma u odgovarajućoj godini t ("is net revenues to the TSO/MO under the Inter-TSO Compensation Mechanism in Relevant Year t")
$KREV_t$	Korekcionni faktor prihoda u odgovarajućoj godini t ("is the revenue correction factor in Relevant Year t")
2.1	Dozvoljeni troškovi rada i održavanja ($OPMC_t$) biće obračunati tokom redovnih usklađivanja na osnovu sledeće formule:

$$OPMC_t = OPMC_{t-1} * (1 + CPI_{t-1}) * (1 - E_t) * (1 - P_t)$$

Gde je:

$OPMC_t$	<i>Operativni troškovi i troškovi održavanja u odgovarajućoj godini t ("is allowed operating and maintenance costs in Relevant Year t")</i>
$OPMC_{t-1}$	<i>Dozvoljeni operativni troškovi i troškovi održavanja u odgovarajućoj godini t, osim u odgovarajućoj godini 1, gde će se koristiti vrednost određena od strane regulatora a osnovana na kasnije periodičnoj reviziji ("is allowed operating and maintenance costs in Relevant Year t-1, except for Relevant Year 1 when a value determined by the Regulator at the most recent Periodic Review shall be used")</i>
CPI_{t-1}	<i>Ostvarena vrednost inflacije u odgovarajućoj godini t-1, merena korišćenjem indeksa harmonizovanih cena potrošnje (HICPs) – za sve jedinice u Rurozoni, ili neka druga procena inflacije koju određuje regulator kao najbolju meru izmene troškova rada i troškova održavanja tokom vremena i koji je dozvoljen tokom periodične revizije ("is the actual value of inflation in Relevant Year t-1")</i>
E_t	<i>Faktor efikasnosti u odgovarajućoj godini t, koji se određuje tokom periodičnih revizija ("is the Efficiency Factor in Relevant Year t, which is set at Periodic Reviews")</i>
P_t	<i>Faktor profilizacije u odgovarajućoj godini t, koji se određuje tokom periodičnih revizija ("is the Profiling Factor in Relevant Year t, which is set at Periodic Reviews")</i>

2.2 Dozvoljeni troškovi amortizacije ($DEPC_t$)($AOMC_t$) biće obračunati tokom redovnih usklađenja koristeći sledeću formulu:

$$DEPC_t = DEPC_t * (1 + CPI_{t-1}) * (1 - P_t)$$

Gde je:

$DEPC_t$	<i>Dozvoljena amortizacija u odgovarajućoj godini t, koja je umanjena kako bi ostala stalna tokom regulativnog perioda (" is other allowed depreciation in Relevant Year t, which is smoothed such that it is constant over the Regulatory Period")</i>
$DEPC_{t-1}$	<i>Dozvoljena amortizacija tokom odgovarajuće godine t, osim u odgovarajućoj godini 1, gde će se koristiti vrednost određena od strane regulatora osnovana na kasnijoj periodičnoj reviziji koja je umanjena kako bi ostala stalna tokom regulativnog perioda ("is allowed depreciation in Relevant Year t-1, except for Relevant Year 1 when a value determined by the Regulator at the most recent Periodic Review shall be used, which is smoothed such that it is constant over the Regulatory Period")</i>

CPI_{t-1} Ostvarena vrednost inflacije u odgovarajućoj godini t-1, merena korišćenjem indeksa harmonizovanih cena potrošnje (HICPs) – za sve jedinice u Eurozoni (“is the actual value of inflation in Relevant Year t-1, measured using the “Harmonised Indices of Consumer Prices (HICPs) – All Items, for the Eurozone” published by Eurostat”)

P_t Faktor profilizacije u odgovarajućoj godini t, koji se određuje tokom periodične revizije (“is the Profiling Factor in Relevant Year t, which is set at Periodic Reviews”)

2.3 Dozvoljeni trošak prinosa na kapital ($RTNC_t$) obračunaće se tokom redovnih usklađivanja korišćenjem sledeće formule:

$$RTNC_t = RTNC_t * (1 + CPI_{t-1}) * (1 - P_t)$$

Gde je:

$RTNC_t$ Dozvoljeni prinos na kapital u odgovarajućoj godini t, smanjen kako bi ostao stalan tokom regulativnog perioda (“ is allowed return on capital in Relevant Year t, which is smoothed such that it is constant over the Regulatory Period”)

$RTNC_{t-1}$ Dozvoljeni prinos na kapital u odgovarajućoj godini t, osim u odgovarajućoj godini 1, gde će se upotrebiti vrednost određena od strane regulatora a koja je osnovana na kasnijoj periodičnoj reviziji i umanjena kako bi ostala stalna tokom regulativnog perioda (“is allowed return on capital in Relevant Year t-1, except for Relevant Year 1 when a value determined by the Regulator at the most recent Periodic Review shall be used, which is smoothed such that it is constant over the Regulatory Period”)

CPI_{t-1} Ostvarena vrednost inflacije u odgovarajućoj godini t-1, merena korišćenjem indeksa harmonizovanih cena potrošnje (HICPs) – za sve jedinice Eurozone, objavljenih od strane Eurostat-a. (“is the actual value of inflation in Relevant Year t-1, measured using the “Harmonised Indices of Consumer Prices (HICPs) – All Items, for the Eurozone” published by Eurostat”)

P_t Faktor profilizacije u odgovarajućoj godini t, koji se određuje tokom periodičnih revizija (“is the Profiling Factor in Relevant Year t, which is set at Periodic Reviews”)

2.4 Dozvoljeni troškovi gubitka ($LSSC_t$) biće obračunati tokom redovnih usklađenja na osnovu sledeće formule:

$$LSSC_t = LSSCA_t * REUE_t * WHEA_t + (LSSCa_{t-1} - LSACf_{t-1}) * (1 + I_t) + (LSSCa_{t-1} - LSAC_{t-1}) * LSSF_t$$

Gde je:

$LSSC_t$	<i>Dozvoljeni troškovi gubitka tokom odgovarajuće godine t ("is allowed cost of losses in Relevant Year t")</i>
$LSAC_t$	<i>Dozvoljeni gubici, koji su predstavljeni kao procenat energije koja ulazi u prenosni sistem u odgovarajućoj godini t (" is the Loss Allowance, which is a percentage of energy entering the Transmission System, in Relevant Year t")</i>
$REUE_t$	<i>Energetske jedinice (MWh) koje ulaze u prenosni sistem u odgovarajućoj godini t ("is the energy units (in MWh) entering the Transmission System in Relevant Year t")</i>
$WHEA_t$	<i>Prosek troškova energije na veliko (€/MWh) određen korišćenjem dozvoljenih troškova na veliko za JSEE za odgovarajuću godinu t ("is the average wholesale energy cost (in €/MWh) as determined using the allowed wholesale energy cost for the PES in Relevant Year t")</i>
$LSSCa_{t-1}$	<i>Ostvareni trošak dozvoljenih gubitka u odgovarajućoj godini t-1, (obračunat korišćenjem dozvoljenih gubitka) ("is the actual allowed cost of losses in Relevant Year t-1 (calculated using the Loss Allowance)")</i>
$LSSCf_{t-1}$	<i>Predviđeni trošak gubitka u odgovarajućoj godini t-1, (obračunat korišćenjem dozvoljenih gubitka) ("Is the forecast cost of losses in Relevant Year t-1 (calculated using the Loss Allowance)")</i>
I_t	<i>Kamatna stopa za odgovarajuću godinu t, koja je obračunata na osnovu EURIBOR-a plus 5%, gde S predstavlja vrednost određena od strane RUE-a tokom periodičnih revizija a koja odražava isplativu premiju od strane nosioca licence za kratkoročne kredite.</i>
$LSAC_{t-1}$	<i>Trošak gubitka ostvarenih tokom kupovine energije od strane PES kao nadoknada za energiju izgubljenu u prenosnom sistemu (ne obračunava se korišćenjem dozvoljenih gubitka) u odgovarajućoj godini t-1("is cost of losses actually incurred by the TSO in purchasing energy from the PES as compensation for energy lost on the Transmission System in Relevant Year t-1 (not calculated using the Loss Allowance)")</i>
$LSSF_t$	<i>Faktor podele gubitka, u odgovarajućoj godini t, koji se određuje tokom periodičnih revizija ("is the Loss Sharing Factor in Relevant Year t, which is set at Periodic Reviews")</i>

2.5 Faktor usklađivanja prihoda ($KREV_t$) obračunavaće se tokom redovnih usklađivanja korišćenjem sledeće formule:

$$KREV_t = (MAR_{t-1} - ARR_{t-1}) * (1 + I_t)$$

Gde je:

- ARR_{t-1} *Predstavlja trenutne regulisane prihode u odgovarajućoj godini t-1 ("is the Actual Regulated Revenues in Relevant Year t-1")*
- MAR_{t-1} *Predstavlja maksimalne dozvoljene prihode za odgovarajuću godinu t-1 ("is Maximum Allowed Revenues as determined in Relevant Year t-1")*
- I_t *Je kamatna stopa za odgovarajuću godin t, koja se obračunava na osnovu EURIBOR-a plus S%, gde S predstavlja vrednost određenu od strane RUE-a tokom periodičnih revizija a odražava isplativu premiju od strane nosioca licenece za kratkoročne kredite.*

DODATAK 2 OSNOVA REGULISANIH SREDSTAVA

- 1 Ovaj dodatak opisuje određivanje osnove regulisanih sredstava za namene izračunavanja dozvoljene amortizacije (član 9), kao i dozvoljenog prinosa na kapital (član 10).
- 2 Osnova regulisanih sredstava biće regulativna vrednost iznosa fiksnih sredstava korišćenih i upotrebljivih od strane OPS/TO-a, koji su neophodni za izvršenje usluga prenosnog sistema i tržišnog operatora. Osnova regulisanih sredstava će razlikovati razne kategorije sredstava.
- 3 Regulator će odrediti početnu vrednost osnove regulisanih sredstava (1 aprila 2012) pre početka prvog regulativnog perioda.
- 4 Osnova regulisanih sredstava biće ažurirana tokom svake periodične revizije i to na sledeći način:
  - 4.1 Dozvoljeni trošak amortizacije tokom trenutnog regulativnog perioda biće umanjen od osnove regulisanih sredstava i obračunaće se na linearan način korišćenjem ekonomskog trajanja;
  - 4.2 Prodaja sredstava tokom trenutnog regulativnog perioda biće umanjena od osnove regulisanih sredstava na vrednost njene prodaje;
  - 4.3 Dozvoljeni kapitalni troškovi će tokom trenutnog regulativnog perioda biti dodati osnovi regulisanih sredstava od datuma kada je sredstvo dato na uslugu i u dozvoljeni trošak usvojenog plana ulaganja. Kamata tokom izgradnje će se kapitalizovati. Tokom periodičnih revizija nosioc licence može tražiti da ostvareni trošak ulaganja i nedozvoljeni troškovi budu dodati osnovi regulisanih sredstava. Regulator treba prihvatiti zahtev ako nosioc licence na jasan način može pokazati da je izmena između dozvoljenih i ostvarenih troškova posledica faktora koji su van kontrole nosioca licence i da je isti izvršio dosta napora kako umanjio povećanje troškova. Regulator neće izvršiti retroaktivna smanjenja prihoda zarađenih tokom trenutnog regulativnog perioda (koji je sada već završen) kako bi uzeo u obzir izmene između dozvoljenih troškova i ostvarenih troškova. Regulator će u obzir uzeti i ostvarene troškove za buduće periodične revizije kao mera za predviđanje budućih troškova ulaganja;
  - 4.4 Ako se neki usvojeni kapitalni projekat u usvojenim planu ulaganja ne sprovede tokom pomenutog regulativnog perioda, njegov dozvoljeni trošak neće biti dodat osnovi regulisanih uređaja tokom narednog perioda revizije i svi prihodi koji su pridobijeni iz projekta tokom regulativnog perioda biće umanjeni od prihoda u narednom regulativnom periodu.
  - 4.5 U slučajevima kada su troškovi održavanja uključeni ili su pak bili uključeni u dozvoljene operativne troškove, isti se neće kapitalizovati niti će se uključiti osnovi regulisanih sredstava; i

- 4.6 Osnova regulisanih sredstava će biti usklađena kako bi inflacija bila uzeta u obzir tokom prethodnog regulativnog perioda, korišćenjem indeksa harmonizovanih cena potrošnje za sve jedinice Eurozone, objavljenih od strane Eurostat-a kao odgovarajuća mera.
- 5 Ekonomsko trajanje sredstava za različite kategorije sredstava biće korišćeno za obračunavanje amortizacije na osnovi regulisanih sredstava. Ekonomsko trajanje će biti određeno tokom periodičnih revizija kako bi isto odrazilo tehničko trajanje sredstava, osim u slučajevima kada postoji dokaziv razlog zašto se tehničko trajanje sredstava treba razlikovati od ekonomskog trajanja sredstava.
- 6 Dozvoljena kapitalna ulaganja će biti određena tokom periodičnih revizija osnovanih na usvojenim planu ulaganja za naredni regulativni period. Usvojeni plan ulaganja će:
  - 6.1 Obuhvatiti kapitalne projekte koji su potrebni za pružanje usluga prenosnog sistema i tržišnog operatora;
  - 6.2 Identifikovati svaki kapitalni projekat naveden po prioritetu;
  - 6.3 Pokazati dobitak učinka mreže za koji se očekuje da izvrši svaki kapitalni projekat, odnoseći se, gde god bilo potrebno, na ispunjenje nekog određenog standarda za bezbednost prenosnog sistema, bezbednosnih standarda rada ili planiranja, kao što se i može zahtevati u licenci OPS-a i licenci TO-a;
  - 6.4 Uzeti u obzir ostale planove ulaganja ili razvojnih planova OPS/TO-a koji su usvojeni od strane regulatora (i svaka izmena između ovih planova se treba identifikovati od strane OPS/TO-a i ista objasniti), uključujući i trogodišnji plan ulaganja pripremljenog od strane OPS-a u skladu sa članom 6 licence i usvojene od strane regulatora kao i indikativnih zahteva predloženih u desetogodišnjem planu; i
  - 6.5 Razvijati se korišćenjem analiza troškova i beneficija kapitalnog projekta.
- 7 Usvojeni plan ulaganja će bit izvršen na sledeći način:
  - 7.1 OPS/TO će koristiti sve razumne metode kako bi obezbedili izvršenje usvojenog plana ulaganja na osnovu usvojenog rasporeda;
  - 7.2 Ako OPS/TO, iz razloga koji nisu pod njihovom kontrolom, ne izvrši kapitalne projekte u skladu da datim rasporedom usvojenog plana ulaganja, onda isti trebaju obavestiti regulatora. OPS/TO treba dati detaljne razloge u vezi zakašnjenja kao i podneti novi raspored;
  - 7.3 OPS/TO može u svako vreme aplicirati kod regulatora i tražiti zamenu nekog kapitalnog projekta u usvojenom planu ulaganja sa nekim drugim kapitalnim projektom, u slučajevima kada se može dokazati da će alternativni projekat doneti iste ili bolje zarade za potrošače početnog projekta (uzimajući u obzir očekivane rezultate i troškove). Ako regulator odobri zamenu, alternativni projekat će bit dodat osnovi regulisanih sredstava

tokom naredne periodične revizije. Maksimalni dozvoljeni prihodi za trenutni period neće biti usklađeni; i

- 7.4 Ako OPS/TO zameni jedan kapitalni projekat u usvojenom planu ulaganja sa nekim alternativnim projektom pre nego što dobije odobrenje regulatora, regulator će onda razmotriti da li da odobri ili odbije zamenu tokom naredne periodične revizije ali isti nije obavezan da to i uradi.

DODATAK 3 PONDEROVAN PROSEK TROŠKOVA KAPITALA

- 1 Ponderovan prosek troškova kapitala će se obračunati na predporeskoj osnovi na osnovu sledećih formula:

$$WACC = (1 - g) * (rE) / (1 - t) + gi * (rD)$$

Gde je:

WACC Ponderovan prosek troškova kapitala ("is the Weighted Average Cost of Capital")

g Gearing (stopa duga:dug+kapitalni odnos) ("gearing (debt:debt+equity ratio)")

rE Realni troškovi kapitalnog odnosa (izraženo kao %) ("real cost of equity (expressed as a %)")

rD Realan trošak duga (izražen kao %) ("real cost debt (expressed as a %)")

t Poreska stopa za preduzeća na Kosovu ("Kosovo corporate income tax rate")

- 2 Gearing (g) će biti vrednost predložena od strane OPS/TO-a i određena od strane regulatora između 0 i 1 i koja će predstavljati učešće duga u opštem finansiranju. Vrednost će biti određena uzimajući u obzir balansirano trenutno finansiranje OPS/TO-a, finansiranje za koje se očekuje da će biti ostvarljivo sada i u buduću, uzimajući u obzir finansijski sadržaj sličnih međunarodnih kompanija.

- 3 Trošak kapitalnog odnosa (rE) će biti vrednost predložena od strane OPS/TO-a i određena od strane regulatora, kao i obračunata korišćenjem modela za postavljanje cena kapitalnih sredstava (CAPM) sledećom formulom:

$$rEi = rf + \beta i * ERPm$$

Gde je:

rf Bezrizična stopa ("risk-free rate")

ERPm Premija rizika na kapitalni odnos koji se primenjuje na čitavom tržištu ("equity risk premium applicable to the market as a whole")

βi Kovarijanta između povratka sredstava pomenutog kapitalnog odnosa i sredstava na ukupnom tržištu (beta kapitalnog odnosa) ("covariance between the returns on the individual equity asset and those of the market as a whole (the equity beta)")

- 3.1 Bezrizična stopa (rf) predstavlja troškove državnog ne-koncesionarnog duga na Kosovu, u realnim izrazima, biće predložen od strane OPS/TO-a i koji će biti određen od strane regulatora, koristeći podatke iz troškova ne-koncesionarnog državnog duga na Kosovu,

ili, u slučaju nedostatka ili nedovoljnosti ove informacije, troškovi ne-koncesionarnog državnog duga u državama koje se smatraju da imaju isti kreditni status sa Kosovom.

- 3.2 Premija rizika kapitalnog odnosa (ERPm) biće predložena od strane OPS/TO-a a određiće se od strane regulatora, koristeći podatke iz premije međunarodnog rizika kapitalnog odnosa.
  - 3.3 Beta (β) će biti predložena OPS/TO-u i biće određena od strane regulatora, koristeći podatke o beti primenljivih za međunarodno uporediva preduzeća.
- 4 Troškovi duga (rDi) će biti prosek kamatnih stopa za postojeće dugoročne kredite (koji traju više od godinu dana) za OPS/TO, izraženo realnim izrazima i ponderisanih na osnovu Evro vrednosti svakog kredita.
- 4.1 OPS/TO je dužan da nabavi komercijalne kredite (ne-koncesionalne) putem konkurentnih procedura ili da regulatoru pokaže da je kamatna stopa uzetih kredita bez procedure snabdevanja podjednaka sa, ili manja od, tržišnih kamatnih stopa u trenutku kada je ovaj sporazum potpisan.
  - 4.2 Kada regulator smatra da kamatna stopa jednog kredita uzetog bez konkurentnog snabdevanja prevazilazi tržišnu kamatnu stopu, onda će se taj kredit isključiti iz obračuna kamatnih troškova.
  - 4.3 Kada regulator smatra da postoji nedovoljan broj kredita za postizanje vrednosti kreditnih troškova za OPS/TO, regulator može uskladiti troškove duga obračunatih kao što je gore navedeno. Ovo prilagođavanje se zasniva na sledećem:
    - (i) Proceni tržišne kamatne stope za kredite velikih preduzeća, rizik i kreditni status sličan OPS/TO-u.
    - (ii) Proceni predviđene kamatne stope za potencijalne koncesionalne kredite OPS/TO-a.
    - (iii) Proceni predviđenog sadržaja komercijalnih troškova (ne-koncesionalni) i koncesionalnih na dug OPS/TO-a za naredni regulativni period.

DODATAK 4 ISKLJUČENE USLUGE

- 1 OPS/TO može primeniti jednu naknadu za izvršenje isključenih usluga, koje mogu biti, ali nisu ograničene na sledeće odredbe:
  - 1.1 Izvršenje radova, troškovi koje nadoknađuje korisnik sistema ili neka treća stranka (uključujući i svaki dodatni rad) sa ciljem uključenja jednog korisnika na prenosni sistem (ali samo do te mere gde se usluga ne smatra kao deo ostalih naknada opisanih u ovom pravilniku);
  - 1.2 Ponovno postavljanje električnih linija ili električnih centrala /uključujući i radove koji se nadovezuju) u skladu sa ostalim statutskim dužnostima predviđenim za OPS/TO Zakonom za električnu energiju, Zakonom za energiju ili Zakonom za energetske regulator;
  - 1.3 Kretanje električnih linija, električnih postrojenja ili uređaja za merenje koji obrazuju deo prenosnog sistema kako bi smestili produžetak, ponovni dizajn ili razvoj mesta gde se nalazi pomenuti uređaj ili na čemu je uređaj priključen, trošak kojeg se prenosi sa jednog korisnika sistema ili neke druge stranke koja traži smenu;
  - 1.4 Ako se zahteva od jednog korisnika prenosnog sistema, vrše se radovi električnih linija ili energetske postrojenja kako bi se pružio viši nivo sigurnosti nego što je predviđeno u stavu 2, člana 11 licence OPS-a (standardi planiranja i bezbednosti prenosa); i
  - 1.5 Izvršenje usluga merenja koje se ne plaćaju u sklopu ostalih naknada u vezi sa isključenim uslugama.
- 2 Naknade za isključene usluge se određuju na nivo koji OPS/TO-u omogućava da pokrije:
  - 2.1 Razumne troškove koji proizilaze iz izvršenja usluge; i
  - 2.2 Razumnu stopu prinosa na kapital na osnovu troškova načinjenih od strane OPS/TO-a tokom perioda koji je usledio pre primanja naplate od strane osobe z akoju se pomenuta usluga izvršila.
- 3 U slučajevima kada su primenljive, ove naknade se trebaju odrediti u skladu sa usvojenom metodologijom taksi za priključak.
- 4 Kada se daje ponuda osobi koja aplicira z izvršenje isključene usluge, OPS/TO trebaju pružiti detalje troškova na taj način kako bi aplikant mogao zahtevati sa ciljem određivanja činjenice da li je naknada razumna.
- 5 Ponuda se treba odnositi na ulogu regulatora kao što je i dato Zakonom za energetskog regulatora.

- 6 Nakon završetka svake odgovarajuće godine, OPS/TO će regulatoru podneti detalje pruženih usluga kao deo prenosnog poslovanja, onih usluga koje su tretirane kao isključene od strane OPS/TO-a tokom odgovarajuće godine i takođe će objaviti prihvaćene prihode ovih usluga.
- 7 U slučajevima kada regulator smatra da se, na osnovu principa određenih u gore navedenim stavovima, neka usluga koju OPS/TO smatra kao isključena usluga, ne treba tako tretirati, regulator će izdati uputstva u tom pravcu i pomenuta usluga se neće tretirati kao isključena od datuma izdavanja tih uputstva ili nekog drugog datuma koji se može specificovati u tim uputstvima.

DODATAK 5 POSTUPAK PERIODIČNE REVIZIJE

- 1 Sa ciljem povećanja transparentnosti, regulator će na svojoj službenoj veb-stranici objaviti sva predata dokumenta, komentare i ostale relevantne dokumente primljenih od strane OPS/TO-a ili drugih interesnih stranaka koje se tiču periodične revizije i takođe će objaviti sve materijalne informacije koje se dostavljaju od strane OPS/TO-a, isključujući informacije koje regulator smatra da su komercijalno poverljive.
- 2 Regulator će započeti periodičnu reviziju ne kasnije od 120 radnih dana pre početka narednog regulativnog perioda. Jedan drugi raspored će biti važeći tokom prelaznog perioda datog u dodatku 10.
- 3 Raspored za opšti proces revizija biće dostavljen OPS/TO-u tokom početka procesa revizije.
- 4 Regulator će započeti periodičnu reviziju obaveštavajući OPS/TO u vezi sledećeg:
  - 4.1 Godine za koje se traže podaci za trenutnu godinu i predviđanja za ubuduće;
  - 4.2 Format u kojem će se ovi podaci predati;
  - 4.3 Raspored za predavanje predloga OPS/TO-a za maksimalne dozvoljene prihode za narednu periodičnu reviziju.
- 5 Predlog OPS/TO-a će sadržati dole navdene informacije i uputiće sledeća pitanja (bez ograničenja);
  - 5.1 Trenutne regulisane prihode sakupljene tokom trenutnog regulativnog perioda (koristeći jednu razumnu procenu za preostale mesece, po potrebi);
  - 5.2 Ostvarene troškove za pružanje prenosnih usluga tokom trenutnog regulativnog perioda, u skladu sa ograničenjem troška koji je korišćen za izračunavanje maksimalnih dozvoljenih prihoda;
  - 5.3 Kada god na raspolaganju, godišnji izveštaj i revidirani finansijski izveštaji za svaku fiskalnu godinu koja je završila tokom trenutnog regulativnog perioda, u skladu sa zahtevima izveštavanja datih u licencama TO-a i OPS-a;
  - 5.4 Ostvarenu vrednost maksimalnog zahteva prenosnog sistema, prenesenih regulativnih jedinica i broj potrošača tokom trenutnog regulativnog perioda;
  - 5.5 Predviđene vrednosti maksimalnog zahteva prenosnog sistema, prenesenih regulativnih jedinica i broj potrošača za trenutni regulativni period;
  - 5.6 Ostvarenu vrednost gubitka tokom prenosa tokom trenutnog regulativnog perioda i predviđanje za prenosne gubitke za buduće regulativne periode;

- 5.7 Predlog za ponderisani prosek troškova kapitala koji će se primeniti u predviđanju maksimalnih dozvoljenih prihoda za budući regulativni period;
  - 5.8 Predviđenu vrednost maksimalnih dozvoljenih prihoda, zasebno izveštavajući o svakoj komponenti dozvoljenih troškova za trenutni regulativni period;
  - 5.9 Svaka studija OPS/TO-a koja može imati značaj sa pitanjima pomenutim u predlogu OPS/TO-a; i
  - 5.10 Svaki drugi materijal za koji regulator smatra da se treba obuhvatiti u predlogu OPS/TO-a u slučajevima kada je regulator prethodno i dovoljno ranije obavestio OPS/TO za rok predavanja predloga OPS/TO-a.
- 6 Tokom pripreme svog predloga, OPS/TO će u potpunosti primeniti metodologiju koja je izvršena u ovom pravilniku. OPS će objavitivati sva mesta gde ova metodologija nije primenjena, razloge zašto metodologija nije primenljiva, razloge koji podržavaju alternativni pristup i procenu uticaja upotrebe alternativnog pristupa.
  - 7 Ovaj predlog treba koristiti raspoložive kasnije podatke u vezi energetske troškova na veliko JSEE-a koji će biti primenjeni za izračunavanje dozvoljenih gubitka.
  - 8 Nakon primanja predloga OPS/TO-a, regulator će proceniti tačnost, vezu i razumnost, primenom metodologije ovog pravilnika, uključujući i procenu da li se odražavaju razumni maksimalni dozvoljeni prihodi za pružanje usluga prenosnog sistema i usluga tržišnog operatora.
  - 9 Nakon revizije predloga OPS/TO-a i konsultacija sa OPS/TO-om, regulator će tokom razumnog vremenskog perioda pripremiti privremenu procenu (određen u tački 3 ovog dodatka). Ova privremena procena će predstaviti predloge regulatora u vezi maksimalnih dozvoljenih prihoda koje će pokriti OPS/TO tokom regulativnog perioda i isto tako će predstaviti i razumnost ovog predloga. Tokom pripreme ove privremene procene, regulator može izmeniti, ukloniti ili zameniti bilo koji deo predloga OPS/TO-a za koji misli da je podoban, pod uslovom da isti identifikuje ove izmene, uklanjanje ili zamene i obezbedi opravdanje za to.
  - 10 Nakon određivanja privremene procene, regulator će obavestiti OPS/TO i počće sa procesom javne konsultacije privremene procene u skladu sa Zakonom za energetske regulator.
  - 11 Nakon završetka javne konsultacije unutar razumnog vremenskog roka (određenog u tački 3 ovog dodatka) i pre početka narednog regulativnog perioda, regulator će doneti krajnju odluku za maksimalne dozvoljene prihode za naredni regulativni period. Odluka regulatora će biti u skladu sa ovim pravilnikom. Alternativni raspored će biti primenjen tokom prelaznog perioda datog u dodatku 10.
  - 12 Maksimalni dozvoljeni prihodi, kao što je dato u krajnjoj odluci regulatora, biće primenjeni od datuma početka narednog regulativnog perioda.

- 13 U slučaju da se pojave najnoviji podaci u vezi odobrenih troškova za dozvoljene energetske troškove JSEE-a na velika koja se koriste za obračun dozvoljenog nivoa gubitka, maksimalni dozvoljeni prihodi će se uskladiti kako bi odrazili ovu činjenicu pre početka narednog regulativnog perioda.
- 14 OPS/TO se može žaliti ili osporiti bilo koju odluku regulatora u skladu sa važećim propisima.

DODATAK 6 POSTUPAK REDOVNIH PRILAGOĐAVANJA

- 1 OPS/TO će regulatoru podneti predlog o maksimalno dozvoljenim prihodima za narednu odgovarajuću godinu najmanje 50 radnih dana pre početka naredne odgovarajuće godine. OPS/TO će takođe u ovaj predlog uključiti i odgovarajuće dokumente i evidenciju, uključujući i vrednosti koje se tiču komponenti formula redovnih prilagođavanja datih u dodatku 1, kao i svaku drugu informaciju koja se zahteva od regulatora.
- 2 Regulator od OPS/TO-a može tražiti dodatna objašnjenja i metodu vršenja obračuna predloga o maksimalno dozvoljenim prihodima i, u ovakvim slučajevima, OPS/TO će u toku kratkog vremenskog perioda podneti sve informacije i objašnjenja koja se traže od strane regulatora.
- 3 Regulator će obavestiti OPS/TO-a da li usvaja obračuna OPS/TO-a za maksimalne dozvoljene prihode ili ne, najmanje 40 radnih dana pre početka naredne odgovarajuće godine.
- 4 Ako regulator usvoji predlog o maksimalnim dozvoljenim prihodima, onda će se oni smatrati kao maksimalni dozvoljeni prihodi za narednu odgovarajuću godinu.
- 5 Ako regulator ne odobri predlog za maksimalne dozvoljene prihode, regulator će dati objašnjenje i dokaze u vezi ovoga, u skladu sa ovim pravilnikom. Maksimalni dozvoljeni prihodi se neće promeniti sve dok regulator ne usvoji alternativni predlog ili ne pruži svoj obračun maksimalnih dozvoljenih prihoda.
- 6 Svaka izmena na prihode koja može biti rezultat pogrešnog obračuna dozvoljenih prihoda, pogrešnog izveštavanja ostvarenih regulativnih prihoda ili apelovanja u vezi redovnog prilagođavanja, biće pokrivena u narednim odgovarajućim godinama.
- 7 OPS/TO će izračunati i objaviti rezultate u vezi TNUOS naknada, naknade operatora sistema i naknade tržišnog operatora, najmanje 30 radnih dana pre početka naredne odgovarajuće godine.
- 8 OPS/TO se može žaliti ili osporiti bilo koju odluku regulatora u skladu sa važećim propisima.

DODATAK 7 POSTUPAK VANREDNE REVIZIJE

- 1 Ukoliko se desi neki vanredni događaj, OPS/TO može zahtevati vanrednu reviziju.
- 2 Vanredna revizija ne može početi u toku šestomesečne revizije ulaznih vrednosti ili pre završetka prethodne vanredne revizije.
- 3 U roku od 20 radnih dana nakon zahteva OPS/TO za vanrednu reviziju, OPS treba predati izveštaj o finansijskom uticaju koji treba obuhvatiti sledeća pitanja:
  - 3.1 Opis vanrednog događaja koji je razlog zahteva za vanrednu reviziju;
  - 3.2 Opis uticaja vanrednog događaja na aktivnosti OPS/TO-a;
  - 3.3 Procena promene troškova OPS/TO-a u svakoj godini od dana kada se vanredni događaj desio pa sve do kraja regulativnog perioda;
  - 3.4 Procena promene predviđenih prihoda koje su rezultat vanrednog događaja svake godine od dana dešavanja vanrednog događaja pa sve do kraja trenutnog regulativnog perioda;
  - 3.5 Obračun finansijskog uticaja vanrednog događaja svake godine, izračunato kao iznos promene u troškovima i prihodima OPS/TO-a. Prihodi će se tretirati kao pozitivni broj a troškovi kao negativni broj; i
  - 3.6 Obračun u vezi sa time da li se očekuje da finansijski uticaj bude veći od praga materijalnosti, pomnožen sa prihodima koje je OPS/TO ostvario (u godini pre vanrednog događaja), pomnožen sa procentom odgovarajuće godine između dana kada se desio vanredni događaj i kraja odgovarajuće godine.
- 4 Ukoliko OPS/TO oceni da je finansijski uticaj veći od praga materijalnosti, onda OPS treba u svom izveštaju obuhvatiti finansijski uticaj vanrednog događaja na maksimalno dozvoljene prihode i regulisane cene na malo. Predlog za vanredno prilagođavanje treba ispunjavati sledeće uslove:
  - 4.1 Vanredno prilagođavanje treba promeniti maksimalno dozvoljene prihode kako bi trenutna neto vrednost predviđenih promena bila jednaka sa trenutnom neto vrednošću finansijskog uticaja vanrednog događaja, koristeći ponedrisani prosek troškova kapitala kao diskontna stopa; i
  - 4.2 Vreme i struktura vanrednog usklađivanja će izbeći, kada je to moguće, trenutno povećanje tarifa za kategoriju potrošača (na primer ublažavanje uticaja vanrednog usaglašavanja unutar nekoliko godina).
- 5 Regulator može započeti vanrednu reviziju i bez zahteva OPS/TO-a. U tom slučaju, regulator će obavestiti OPS/TO i obuhvatiće opis vanrednog događaja kao i opis očekivanog uticaja. Zatim će OPS/TO pripremiti izveštaj o finansijskom uticaju kako je opisano u gornjem tekstu.

- 6 Regulator može, na razuman način, od OPS/TO-a zahtevati dodatna pojašnjenja o načinu njegovog obračuna u izveštaju o finansijskom uticaju kao i o vanrednom prilagođavanju i, na osnovu ovog zahteva, OPS/TO će regulatoru podneti, u što kraćem vremenskom roku, tražene informacije ili dodatna objašnjenja.
- 7 U roku od 30 dana nakon primanja izveštaja o finansijskom uticaju, regulator će obavestiti OPS/TO o tome da li prihvata predlog OPS/TO-a za vanredno prilagođavanje ili ne. Regulator će odobriti predlog ukoliko:
  - 7.1 Ispunjava gore opisane uslove;
  - 7.2 Je obračunat na pravi način; i
  - 7.3 Uzima u obzir sve materijalne informacije koje su na raspolaganju tokom tog perioda.
- 8 Ukoliko regulator odobri predlog za vanredno prilagođavanje, predlog za maksimalne dozvoljene prihode će odmah stupiti na snagu.
- 9 Ukoliko regulator ne odobri predlog za vanredno usaglašavanje, regulator treba da ponudi razloge i dokaze za to, u skladu sa ovim pravilnikom. Maksimalni dozvoljeni prihodi se neće uskladiti ukoliko regulator ne odobri predlog.
- 10 OPS/TO se može žaliti ili osporiti bilo koju odluku regulatora u skladu sa važećim propisima.

DODATAK 8 VANREDNI DOGAĐAJI

- 1 Vanrednim događajima se smatraju:
  - 1.1 Svaka izmena u poreskoj stopi, primenljiva za OPS/TO koje u potpunosti nisu pokrivene redovnim usklađivanjima;
  - 1.2 Svaki događaj više sile (force majeure), koji je definisan u Dodatku 9;
  - 1.3 Svaki drugi događaj koji ispunjava sve sledeće uslove:
    - (i) Nije pod kontrolom OPS/TO-a;
    - (ii) Nije u potpunosti obuhvaćen prilikom godišnjeg ažuriranja; i
    - (iii) Značajno se menjaju prihodi i/ili troškovi OPS/TO-a za jedan određeni period od 12 meseci, u toj meri da se može smatrati razumnim jer bi mogao preći prag materijalnosti (objašnjeno u dodatku 7)
- 2 Pojava vanrednih događaja je dovoljna za početak vanredne revizije ali, kao što je predviđeno u dodatku 7, događaj treba da pređe prag materijalnosti kako bi se uklopio u maksimalno dozvoljene prihode i regulisane tarife na malo.

DODATAK 9 DOGAĐAJI VIŠE SILE

- 1 Događaj više sile je događaj ili vanredno dešavanje koje obuhvata sve sledeće:
  - 1.1 Van je kontrole OPS/TO-a;
  - 1.2 OPS/TO nije stvorio uslove za sprečavanje istog;
  - 1.3 OPS/TO nije mogao da izbegne ili prevaziđe; i
  - 1.4 OPS/TO nije njegov značajan uzrok.

- 2 Događaj više sile može obuhvatiti, ali nije ograničen na dole navedene događaje ili vanredne okolnosti kada su ispunjeni gore navedeni uslovi:
  - 2.1 Rat, ratno stanje ili vojne aktivnosti (bez obzira da li je rat objavljen ili ne), invazija, čin spoljašnjih neprijatelja;
  - 2.2 Pobuna, terorizam, sabotaža od strane osoba koji nisu zaposleni u JSEE-u, ugovarača ili pod-ugovarača, revolucija, ustanak, vojna vlast ili uzurpacija, ili građanski rat;
  - 2.3 Protesti, pobune, štrajk ljudi koji nisu zaposleni, ugovarača ili podugovornih stranaka;
  - 2.4 Ratna municija, eksplozivni materijali, jonizujuće zračenje ili radioaktivna zagađenja, osim kada stranka može koristiti tu municiju, eksplozivni ili radioaktivni materijal, i
  - 2.5 Prirodne katastrofe kao što su zemljotresi i poplave.

DODATAK 10 PROLAZNE ODREDBE

1. Prolazni period će trajati od 1 aprila 2012 do 31 marta 2013 godine.
2. Prvi regulativni period će trajati godinu dana.
3. Tokom prvog periodične revizije važiće sledeći raspored:
  - 1.1 Regulator će započeti periodičnu reviziju ne kasnije od 60 dana pre početka prve periodične revizije.
  - 1.2 Regulator će pripremiti privremenu procenu ne kasnije od 45 dana pre početka prve periodične revizije.
  - 1.3 Regulator će doneti krajnju odluku ne kasnije od 30 dana pre početka prvog regulativnog perioda.